

Julkinen verkkokuuleminen *Eka Eures-työpaikka* -liikkuvuusjärjestelystä ja vaihtoehtoista EU:n sisäistä nuorten työntekijöiden liikkuvuutta koskeviksi tuleviksi EU:n toimenpiteiksi

Tämä avoin julkinen verkkokuuleminen toteutetaan "Eka Eures-työpaikka" -valmistelutoimen jälkiarvioinnin puitteissa.

1. TAUSTAA

Nuorten työntekijöiden liikkuvuus ja...

Työntekijöiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa on oikeus, josta määrätään sopimuksessa Euroopan unionin toiminnasta (sen 45 artiklassa) ja jota säännellään tarkemmin asiaa koskevassa EU:n lainsäädännössä¹. Se voi osaltaan edistää resurssien kohdentamista ja toimia mekanismina työmarkkinoiden epätasapainon korjaamisessa.

Nuoret kuuluvat niihin, joilla on parhaat valmiudet liikkuvuuteen (kielitaitoa, halu hankkia innovatiivista työkokemusta, ei perhevelvoitteita jne.). Toisessa jäsenvaltiossa työskenteleminen ja erilaisessa kulttuuriympäristössä eläminen voivat houkuttaa uusien taitojen ja osaamisen hankkimisen kannalta. Työ-, harjoittelu- tai oppisopimuspaikka ulkomailla voi kohentaa nuoren kielitaitoa ja lisätä itsetuntoa ja sopeutumiskykyä. Nuoret liikkuvat työntekijät voivat myös yrityksissä olla merkittävä innovaation lähde, sillä he suhtautuvat joustavammin liikkuvuuteen ja asennoituvat usein positiivisemmin muutokseen.

Nuorisotyöttömyydestä on kehkeytynyt talouskriisin tärkein seuraus työllisyyden kannalta. Nuorisotyöttömyys (alle 25-vuotiaat) koskettaa noin 20,4:ää prosenttia EU-28-maiden nuorisosta. Nuorisotyöttömyysaste vaihtelee huomattavasti jäsenvaltiosta toiseen – alle 10 prosentista (Itävalta, Saksa) yli 40 prosenttiin aktiiviväestöstä (esimerkiksi Kreikka ja Espanja).

Monet esteet haittaavat kuitenkin edelleen vapaata liikkuvuutta käytännössä. Nuoret eivät usein ota vastaan työtilaisuuksia muista maista, mihin ovat syynä joko tiedon puute niistä, oikeudelliset ja käytännön kysymykset tai ulkomaille muuttoon liittyvät kustannukset ja epävarmuus. Vuosittainen rajat ylittävä liikkuvuusaste EU-maiden välillä (0,2 %)² on edelleen huomattavasti alhaisemmalla tasolla kuin OECD-maissa kirjattu liikkuvuusaste, mikä ei selvästikään riitä eurooppalaisten dynaamisten työmarkkinoiden toteutumiseen. Työmarkkinatietojen mukaan Euroopassa on ammattitaitoisen työvoiman puutetta ja ylitarjontaa eli monet avoimet työpaikat jäävät täyttämättä, koska sopivaa työvoimaa ei löydy.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 492/2011, annettu 5.4.2011, *työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella* (EUVL L 141, 27.5.2011, s. 1) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29.4.2004, *Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella* (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77).

² http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-541_en.htm

... kohdennettu liikkuvuusjärjestely ”Eka Eures-työpaikka”

Puheenjohtaja Juncker korosti poliittisissa suuntaviivoissaan, että komissio aikoo vuosina 2014–2019 edistää työvoiman liikkuvuutta ei pelkästään työntekijöiden oikeutena vapaaseen liikkuvuuteen vaan myös taloudellisena mahdollisuutena – erityisesti pyrittäessä vastaamaan pitkään auki olleiden työpaikkojen ja osaamisen kohtaantongelmaan sekä globaalin talouden aiheuttamiin haasteisiin.

Nuorten EU-kansalaisten työnsaantimahdollisuuksien parantamiseksi kaikkialla Euroopassa heille on tarjottava tietoa. Lisäksi on huolehdittava työnhakijoiden ja työpaikkojen yhteensaattamisesta ja tuettava työhön sijoittautumista, mahdollisesti yhdessä taloudellisten kannustimien kanssa. Näitä palveluja voidaan tarjota **kohdennettujen liikkuvuusjärjestelyjen tai muiden liikkuvuutta koskevien aloitteiden**³ puitteissa.

Parantaakseen nuorten työntekijöiden liikkuvuutta EU:n sisällä komissio on testannut **Eka Eures-työpaikka** -aloitetta, jolla tarjotaan räätälöityä työnhakuneuvontaa ja rekrytointipalveluja 18–30-vuotiaille nuorille. Tämä on yhdistetty taloudelliseen tukeen. Aloite pantiin täytäntöön Nuoret liikkeellä -lippulaivahankkeen⁴ ja Mahdollisuuksia nuorille -aloitteen⁵ puitteissa. Toisin kuin Erasmus+-ohjelman *oppimiseen perustuvissa* toimissa Eka Eures työpaikka -aloitteessa painopiste on *työskentelyyn pohjautuvassa toiminnassa* eli nuorelle pyritään löytämään palkallinen työ-, harjoittelu- tai oppisopimuspaikka toisessa jäsenvaltiossa vähintään kuuden kuukauden ajaksi. Aloitteen tavoitteena on edistää nuorten sitoutumista työmarkkinoihin ja osallistumista niille.

Kun Eka Eures-työpaikka -aloitetta toteutettiin valmistelutoimena (EU:n talousarviosta vuosina 2011–2013), se pantiin täytäntöön ehdotuspyyntöjen kautta – tavoitteena oli varmistaa 5 000 työskentelyjaksoa. Yhteensä 15 hankkeella (12 miljoonaa euroa) on autettu noin 4 300:aa nuorta. Järjestelmässä oli uutta se, että sillä annettiin suoraa tukea työnhakijoille ja pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen (esim. kiinteämääräiset summat ja kertakorvaukset) pohjalta. Liitteessä II esitetään Eka Eures-työpaikka -valmistelutoimen nojalla toteutetut tukitoimenpiteet ja vastaava rahoitustuki. Vuonna 2014 päätökseen saadussa väliarvioinnissa⁶ vahvistettiin aloitteen merkityksellisyys, eurooppalainen lisäarvo ja täydentävyys suhteessa muihin kansallisiin ja EU:n tason liikkuvuusjärjestelyihin.

Vuodesta 2014 lähtien Eka Eures-työpaikka -aloitetta on rahoitettu työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan EU:n ohjelman (EaSI-ohjelma vuosiksi 2014–2020)⁷ Eures-lohkosta. Tämän ohjelman puitteissa komissio voi avointen työpaikkojen täyttämiseksi toteuttaa kohdennettuja liikkuvuusjärjestelyjä ”*tietyllä alalla, tietyssä*

³ Katso liite I.

⁴ KOM(2010) 477 lopullinen.

⁵ KOM(2011) 933 lopullinen.

⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fi&catId=1160&newsId=2136&furtherNews=yes>

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=fi>

ammattissa, maassa tai maaryhmässä tai tietyille työntekijäryhmille, kuten nuorille, joilla on valmiutta liikkuvuuteen, kun on havaittu selkeä taloudellinen tarve".

EaSI-ohjelma kohdistuu 18–35-vuotiaisiin hakijoihin, ja sen maantieteellinen soveltamisala kattaa Norjan ja Islannin (maat, jotka osallistuvat Euroopan talousalueeseen ETAan). Täytäntöönpanosta vastaaville organisaatioille myönnetään avustuksia 24 kuukauden ajaksi. Vuonna 2014 rahoitettiin kahta hanketta (Eures Italia ja Eures Ruotsi) ryhmittymänä muiden Eures-verkoston jäsenten kanssa. Kumpikin hanke sai noin 3,5 miljoonaa euroa. Molemmissa hankkeissa pyritään toteuttamaan noin 2 400 työskentelyjaksoa. Vuoden 2015 ehdotuspyynnössä, joka julkaistiin kolmessa vaiheessa vuonna 2015, oli jaettavana noin 8 miljoonaa euroa. Ranskan Euresin vetämälle hankkeelle on myönnetty noin 2,5 miljoonaa euroa. Yksi tai kaksi muuta hanketta voi vielä saada avustusta vuoden 2016 alussa.

2. TÄMÄN EU:N JULKISEN VERKKOKUULEMISEN TARKOITUS

Komissio suorittaa Eka Eures-työpaikka -valmistelutoimen jälkiarvioinnin. Tavoitteena on yhtäältä tarkastella erityisesti seuraavia arviointiperusteita: *toimen vaikuttavuus, tehokkuus, täydentävyys ja eurooppalainen lisäarvo, kestävyys, vaikutus ja hallinnointi*. Myös järjestelyn *tarkoituksenmukaisuutta ja johdonmukaisuutta* aiotaan tarkastella. Toisaalta arvioinnissa on tarkoitus arvioida toimen hyötyjä toteuttamalla kustannus-hyötyanalyysi ja tarkastelemalla eri vaihtoehtojen mahdollisia vaikutuksia tällaisen järjestelyn tulevaisuuteen.

Tässä julkisessa kuulemisessa, joka julkaistaan kaikilla EU:n virallisilla kielillä, on tarkoitus kerätä näkemyksiä ja kannanottoja eri sidosryhmiltä Euroopan talousalueen (ETA)⁸ alueella ja erityisesti järjestelyn edunsaajilta tai toteuttajilta, työmarkkinoiden sidosryhmiltä ja kansalaisilta. Kyselylomakkeessa keskitytään sekä jälkiarviointia koskeviin kysymyksiin että mahdollisiin Eka Eures-työpaikka -aloitteen tulevaisuutta koskeviin skenaarioihin.

Kerro mielipiteesi

Kyselyyn vastaaminen vie vain muutaman minuutin. Panoksesi on hyvin tärkeä. Kannanottoja voi lähettää tammikuusta huhtikuulle 2016⁹. Kaikista kyselyyn annetuista vastauksista kootaan lopulliseen jälkiarviointiraporttiin nimetön analyttinen yhteenveto, joka julkaistaan Europa -portaalissa.

Onko sinulla kysyttävää tästä kuulemisesta?

Lähetä sähköpostia osoitteeseen EMPL-CONSULTATION -YFEJ@ec.europa.eu

Lisätietoa Eka Eures-työpaikka -aloitteesta:

<http://eures.europa.eu>

⁸ EU:n 28 jäsenvaltiota sekä Norja, Islanti ja Liechtenstein.

⁹ Katso päivämäärät osoitteesta <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=333&langId=fi>

<http://ec.europa.eu/social/yourfirsteuresjob>

VASTUUVAPAAUSLAUSEKE

Tämä kuulemisasiakirja edustaa ainoastaan sen laadintaan osallistuneiden Euroopan komission yksiköiden kantaa. Se on laadittu kommentoitavaksi eikä vaikuta komission mahdollisesti tekemien päätösten lopulliseen muotoon.

Tietosuojaperiaatteissa on tietoa siitä, miten henkilötiedot suojataan ja vastauksia käsitellään.

Kiitos osallistumisesta.

Liite I

EU:n ja kansalliset välineet nuorten liikkuvuuden edistämiseksi

- **EURES**

EU edistää työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja EU:n sisäistä työvoiman liikkuvuutta tukemalla **Eures**¹⁰-verkostoa. Eures on EU:n 28 jäsenvaltion, Norjan, Islannin ja Liechtensteinin (myös Sveitsi osallistuu) julkisten työvoimapalvelujen sekä komission välinen verkosto, joka pyrkii varmistamaan työmarkkinoiden avoimuuden.

Vuonna 1993 käynnistetty Eures-verkosto vaihtaa avoimia työpaikkoja koskevia tietoja ja työhakemuksia ja tarjoaa tietoa elin- ja työoloista. Se helpottaa kaikkien työntekijä- ja ikäryhmien liikkuvuutta EU:n sisällä.

Eures-verkoston jäsenten keskeisenä tehtävänä on antaa tietoa ja apua työnhakijoille ja työnantajille ammatillisesta liikkuvuudesta. Nämä toiminnot toteutetaan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla sähköisten palveluiden ja tukipalvelujen muodossa ja työpaikkamessuilla ja työvoimatoimistoissa. Verkostoon kuuluu yli 1 000 Eures-neuvojaa. EU:n tasolla Euroopan komissio ylläpitää portaalia, joka tarjoaa pääsyn työpaikkailmoituksiin ja verkossa olevaan ansioluettelotietokantaan sekä tietoa elin- ja työoloista jäsenvaltioissa. Euroopan komissio tarjoaa myös muuta horisontaalista tukea jäsenorganisaatioille – koulutusohjelman, tapahtumanhallintaportaalin (verkossa toteutettava Euroopan työpaikkapäivät), välineitä sisäiseen viestintään, tukipalveluportaalin ja vastavuoroiseen oppimiseen liittyviä toimia mm. siitä, miten tavoittaa ja sitouttaa työnantajat ja työnhakijat tehokkaalla ja kustannuksia säästävällä tavalla.

Eures-verkostoa alettiin vuonna 2014 uudistaa marraskuussa 2012 annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (2012/733/EU) pohjalta. Eures-verkostosta pyritään tekemään tulossuuntautuneempi ja tehokkaampi palvelu. Tammikuussa 2014 Euroopan komissio esitti ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi työväilypalvelujen eurooppalaisesta verkostosta tavoitteena korvata asetuksen (EU) N:o 492/2011 II luku ja jatkaa Eures-verkoston nykyaikaistamista. Tämä on SEUT-sopimuksen 46 artiklan

¹⁰ <http://eures.europa.eu>

mukaisesti keskeinen unionin väline, jolla edistetään liikkuvuutta EU:ssa. Ehdotus on lainsäädäntömenettelyn viimeisessä vaiheessa, ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2016.

EU:n sisäisen työvoiman liikkuvuuden tukeminen

Komissio esittää osana vuoden 2016 työohjelmaansa *työvoiman liikkuvuutta koskevan paketin*. Sen tavoitteena on tukea työvoiman liikkuvuutta ja puuttua väärinkäyttöihin parantamalla sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista ja tarkistamalla kohdennetusti lähetettyjä työntekijöitä koskevaa direktiiviä. Paketti (komission tiedonanto) saattaa myös sisältää tietoja tehostetusta Eures-verkostosta ja Eka Eures-työpaikka -aloitteesta ja sen tulevaisuudesta kohdennettuna liikkuvuusjärjestelyinä.

- **EU:n liikkuvuusohjelmat**

EU:n tasolla toteutetaan liikkuvuuden edistämisen alalla erilaisia toimia, kuten unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma **Erasmus+**¹¹ vuosiksi 2014–2020 tai eurooppalainen vaihto-ohjelma yrittäjille **Erasmus nuorille yrittäjille**¹².

Erasmus+-ohjelman puitteissa nuorten liikkuvuutta ja työmarkkinoille integroitumista tuetaan jo ammatillisilla koulutusmahdollisuuksilla. Näillä toimilla pyritään ensisijaisesti tarjoamaan väliaikainen liikkuvuusmahdollisuus toisessa jäsenvaltiossa toteutuvan *oppimiskokemuksen* muodossa eli ammatillista koulutusta osana opiskelijoiden tai oppisopimusoppilaiden omassa maassaan suorittamaa koulutusohjelmaa. Erasmus nuorille yrittäjille -ohjelmassa (jota ei tosin ole suunnattu yksinomaan nuorille) tarjotaan tuleville ja äskettäin toimintansa aloittaneille yrittäjille uuden yrityksen perustamisessa ja pyörittämisessä tarvittavaa tietotaitoa. Tämä tapahtuu vaihtamalla kokemuksia kokeneiden yrittäjien kanssa.

- **Kansalliset välineet**

Kansallisella tasolla on joissakin jäsenvaltioissa käytettävissä muita toimenpiteitä ja järjestelyjä työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi maan sisällä ja EU:n alueella. Nämä välineet poikkeavat luonteensa, laajuutensa ja tavoitteidensa puolesta huomattavasti toisistaan. Jäsenvaltiot turvautuvat suuressa määrin Eures-verkoston palveluihin. Vain muutamat maat tarjoavat suoraa taloudellista tukea ja räätälöityjä järjestelyjä maan sisäisen ja EU:n sisäisen työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi. Jotkin näistä toimenpiteistä saavat yhteisrahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta (ESR).

Jäsenvaltioita pyydettiin ajanjakson 2014–2020 osalta sisällyttämään EU:n sisäinen työvoiman liikkuvuus ja Eures-toimet alueellaan ESR:n mukaisiin toimenpideohjelmiinsa. Kaikki jäsenvaltiot eivät ole toimineet näin.

¹¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_fi.htm

¹² <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=fi>

YLEISKATSAUS EKA EURES-TYÖPAIKKA -VALMISTELUTOIMEEN*

MIKÄ ON "EKA EURES-TYÖPAIKKA"?	Eka Eures-työpaikka on vuosina 2012–2015 toteutettu EU:n pilottiliikkuvuusjärjestely. Sen tarkoituksena oli auttaa nuoria löytämään työpaikka tai tarjota mahdollisuus työssä tapahtuvaan koulutukseen toisessa EU-28-maassa ja työnantajia löytämään työvoimaa vaikeasti täytettäviin avoimiin työpaikkoihin.	
KOHDERYHMÄT	Nuoret	Työnantajat
KOHDERYHMIEN TUKIKELPOISUUSKRITTEERIT	<ul style="list-style-type: none"> • Ikä 18–30 vuotta hakemuksen jättämishetkellä • Jonkin EU:n 28 jäsenvaltion kansalainen, joka asuu laillisesti jossakin jäsenvaltiossa • Hakee työskentely- tai harjoittelujaksolle toiseen EU-28-maahan • Ei hae välttämättä ensimmäistä kertaa liikkuvuusjaksolle • Oltava jotakin pätevyyttä tai työkokemusta 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki EU-28-maissa lainmukaisesti perustetut organisaatiot ja yritykset riippumatta yrityksen koosta tai toimialasta • Sijoittautumisensa työ- ja verolainsäädännön mukainen • Pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset eli yritykset, joissa on enintään 250 työntekijää) voivat saada taloudellista tukea
TYÖSKENTELY- JA HARJOITTELUJAKSOT	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Työpaikat (ehdotuspyynnöt 1 & 2) + harjoittelu- ja oppisopimuspaikat (ehdotuspyyntö 3)</i> • Sijainti jossakin EU-28-maassa, joka ei kuitenkaan ole hakijan asuinmaa • Kansallisen työ- ja sosiaaliturvalainsäädännön mukainen, ja siihen liittyy velvoite tiedottaa avoimesti osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista • Varmistetaan palkkaus ja kirjallinen sopimussuhde, jonka kesto on vähintään 6 kuukautta • Kokopäiväinen tai osa-aikainen (vähintään 50-prosenttinen kokoaikavastaavuus) työskentely • Ammatillisissa harjoittelupaikoissa ja oppisopimuspaikoissa on varmistettava riittävät työpaikalla tapahtuvan oppimisen tavoitteet 	

	ja tukitoimenpiteet ja tunnustettava oppimistulokset asianmukaisesti (todistus tai kirjallinen selvitys)
POIKKEUKSET	<ul style="list-style-type: none"> Muiden kuin EU-28-maiden kansalaiset, työnantajat ja työskentely- ja harjoittelujaksot Lähetetyt työntekijät Harjoittelujaksot EU:n toimielimissä ja muissa elimissä tai muissa vastaavissa kansainvälisissä organisaatioissa tai virastoissa (esim. YK, OECD, Euroopan neuvosto jne.) Kausiluonteiset tai muut väliaikaiset työharjoittelujaksot, joissa sopimuksen kesto on alle 6 kuukautta Ammatillinen harjoittelujakso tai muu koulutus osana pakollisia ammattipätevyuden varmentamista koskevia vaatimuksia, esim. terveydenhuolto ja oikeusalan ammatit

		Nuoret		Työnantajat (pk-yritykset)	
TUKITOIMENPITEET	SUORA TALOUDELLINEN TUKI	Toimenpide	Taloudellisen tuki (määrä hakijaa kohden)	Toimenpide	Taloudellinen tuki (työnantajaa kohden)
		<i>Haastattelumatkan korvaus (mikä tahansa jäsenvaltio)</i>	200–300 euroa välimatkan mukaan (< tai =/> 500 km)	Uuden liikkuvan työntekijän, harjoittelijan tai oppisopimusoppilaan integrointiohjelma	400–1 200 euroa hakijaa kohden kohdemaan ja integrointiohjelman tyyppin mukaan (perusohjelma tai kattava ohjelma)
		<i>Muuttokorvaus</i>	600–1 200 euroa kohdemaan mukaan	Se voi koostua vähintään yhdestä seuraavista osatekijöistä (peruskoulutus):	
		<i>Kielikurssi</i>	Ilmoitettujen todellisten kustannusten korvaaminen, enintään 1 200 euroa	— ammatillinen työhönperhehdyttä — miskoulutus — kielikurssi	
		<i>Pätevyyden tunnustaminen</i>	Ilmoitettujen todellisten kustannusten korvaaminen, enintään 1 000 euroa	Jompikumpi edellä mainituista voidaan yhdistää hallinnolliseen tukeen ja asettautumisen helpottamiseen (kattava koulutus)	
		<i>Täydentävä muuttokorvaus</i>	Ilmoitettujen todellisten kustannusten korvaaminen, enintään 500 euroa		
	<i>Muut tukitoimet</i>				
	MUUT TUKITOIMET	Eka Eures-työpaikka -aloitteen työvoimapalvelujen katsotaan tarjoavan kattavan tukipalvelujen paketin nuorille			

		<p>hakijoille rekrytointia edeltävästä vaiheesta työskentelyjakson jälkeiseen vaiheeseen.</p> <p>Seuraavat <u>maksuttomat</u> palvelut voisivat olla käytettävissä:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Valmentava koulutus (kielikoulutus tai muu koulutus ennen lähtöä ja/tai saapumisen jälkeen) kaikille alustavan valinnan läpäisseille hakijoille — Mentorointituki palkatuille harjoittelijoille ja oppisopimusoppilaille 	
--	--	---	--

* Vuodesta 2014 lähtien Eka Eures-työpaikka -aloitetta on jatkettu EaSI-ohjelman Eures-lohkon puitteissa seuraavin vähäisin muutoksin: a) nuorten hakijoiden yläikäraja nostettu 35 vuoteen; b) maantieteellinen soveltamisala laajennettu EFTA-/ETA-maihin eli Islantiin ja Norjaan sekä c) taloudellisen tuen määriä tarkistettu.